

|                              |                      |
|------------------------------|----------------------|
| Väljaandja:                  | Riigikogu            |
| Akti liik:                   | seadus               |
| Teksti liik:                 | algtekst-terviktekst |
| Redaktsiooni jõustumise kp:  | 01.01.2006           |
| Redaktsiooni kehtivuse lõpp: | 31.05.2006           |
| Avaldamismärge:              | RT I 2005, 24, 179   |

Välja kuulutanud  
Vabariigi President  
03.05.2005 otsus nr 821

# Surma põhjuse tuvastamise seadus

Vastu võetud 13.04.2005

## 1. peatükk ÜLDSÄTTED

### § 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega sätestatakse surma põhjuse tuvastamise, surmast teavitamise ja patoloogiaalase tegevuse tingimused ja kord, kohtuarstliku lahangu ja kohtuekspertiisi tegemise alused, surnukeha, elundite ja kudede kasutamine õppe- ja teadustöös, surma põhjuse tuvastamise ja patoloogiaalase tegevuse finantseerimine, surma põhjuste kohta andmete kogumine ning järelevalve käesoleva seaduse täitmise üle.  
31.07.2023 11:20

Veaparandus. Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas "Käesoleva" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel.

(2) Käesoleva seadusega ei reguleerita surnu matmisega seotud küsimusi.

### § 2. Teiste seaduste kohaldamine

(1) Käesoleva seaduse reguleerimisalas haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375; 2003, 20, 117; 78, 527), kriminaalmenetluse seadustiku (RT I 2003, 27, 166; 2004, 65, 456) või kohtuekspertiisiseaduse (RT I 2001, 53, 309; 2002, 47, 297; 61, 375) sätete kohaldamisel arvestatakse käesoleva seaduse erisusi.

(2) Surma põhjuse tuvastamisel ning patoanatomilise tegevuse käigus saadud isikuandmete töötlemine ja kaitse toimub isikuandmete kaitse seaduses (RT I 2003, 26, 158; 2004, 30, 208) sätestatud alustel.

(3) Tervishoiuteenuse osutaja juures tuvastatakse surnu isik isikut tõendavate dokumentide seaduses (RT I 1999, 25, 365; 2000, 25, 148; 26, 150; 40, 254; 86, 550; 2001, 16, 68; 31, 173; 56, 338; 2002, 61, 375; 63, 387; 90, 516; 2003, 13, 65; 15, 87; 78, 527; 2004, 2, 4; 28, 189) nimetatud dokumentide alusel.

## 2. peatükk SURMA PÕHJUSE TUVASTAMINE JA SURMAST TEAVITAMINE

### § 3. Surma fakti tuvastamine

(1) Surm loetakse saabunuks, kui vastavalt arstiteaduse nüüdisaegsele tasemele on tuvastatud:

- 1) peaaegu kõigi funktsioonide täielik ja pöördumatu lakkamine või
- 2) vereringe täielik ja pöördumatu lakkamine.

(2) Haiglas surnud isiku surma fakti tuvastab raviarst või valvearst.

(3) Väljaspool haiglat surnud isiku surma fakti tuvastab perearst või kiirabibrigaadi juht.

### § 4. Surma põhjuse tuvastamine

Surma põhjuse tuvastamine on isiku surma põhjuse väljaselgitamine kas:

- 1) surnu välisvaatluse,
- 2) tervishoiuteenuse osutamist tõendavate dokumentide,
- 3) patoanatomilise lahangu,
- 4) kohtuarstliku lahangu või
- 5) kohtuarstliku ekspertiisi teel.

## **§ 5. Surmast teavitamine**

- (1) Haiglas surnud isiku surmast teavitatakse viivitamata isiku raviarsti või valvearsti.
- (2) Isiku surma korral tema alalises elukohas teavitatakse viivitamata perearsti. Kui perearsti teavitamine ei ole võimalik, teavitatakse kiirabi.
- (3) Kui on alust oletada, et isiku surm on saanud kuriteo tagajärjel või on tegemist välispõhjustest tingitud surmajuhtumi või selle kahtlusega või kui leitakse surnu, kelle isikut ei ole võimalik kindlaks teha, teavitatakse viivitamata uurimisasutust või prokuratuuri.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetamata juhtudel kutsutakse surnu juurde kiirabi, kes teavitab isiku surmast perearsti tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (RT I 2001, 50, 284; 2002, 57, 360; 61, 375; 62, 377; 110, 661; 2003, 26, 157 ja 160; 2004, 29, 192; 56, 400; 75, 520; 89, 612; 2005, 2, 4) alusel sätestatud korras.
- (5) Välisriigi kodaniku surmast teavitab surma fakti tuvastanud arst viivitamata kirjalikult Välisministeeriumi. Teatele lisatakse arstlik surmateatis.
- (6) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul teavitab prokuratuur välisriigi kodaniku surmast ja kriminaalmenetluse alustamisest või alustamata jätmisest viivitamata Välisministeeriumi.
- (7) Välisministeerium teavitab välisriigi kodaniku surmast surnu elukohamaa konsulaarasutust konsulaarsuhete Viini konventsioonis (RT II 1993, 23, 53) sätestatud korras.
- (8) Politsei, kiirabi ja haiglate vaheline koostöö surmajuhtumitest teavitamisel toimub tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel sätestatud korras.

## **§ 6. Surnu omaste ja tema seadusliku esindaja teavitamine**

- (1) Omasteks käesoleva seaduse tähenduses loetakse surnud isiku abikaasat, vanemaid, lapsi, õdesid ja vendi. Omasteks võib lugeda ka muid surnud isiku lähedasi isikuid tulenevalt surnud isiku elukorraldusest.
- (2) Haiglas surnud isiku surmast teavitab tervishoiuteenuse osutaja surnu omakseid või tema seaduslikku esindajat viivitamata, kuid mitte hiljem kui 72 tunni jooksul, arvates surma fakti tuvastamisest. Kui surnu omakseid või tema seaduslikku esindajat ei ole võimalik nimetatud tähtaja jooksul teavitada, teavitatakse viivitamata surnu elukohajärgset kohalikku omavalitsust.
- (3) Tervishoiuteenuse osutaja poolt tuvastamata surnust teavitab tervishoiuteenuse osutaja viivitamata politseid.
- (4) Surnu isiku tuvastanud politsei teatab isiku surmast viivitamata surnu omastele või tema seaduslikule esindajale ning teatab haiglale surnu isikuandmed ning surnu omaste või tema seadusliku esindaja andmed.
- (5) Surnu omaste või tema seadusliku esindaja puudumisel teavitab politsei viivitamata surnu elukohajärgset kohalikku omavalitsust.
- (6) Väljaspool haiglat surnud isiku omakseid või seaduslikku esindajat teavitab kas surma fakti tuvastanud arst või kiirabibrigaadi juht. Kui surma fakti tuvastanud arstil või kiirabibrigaadi juhil puuduvad andmed surnu omaste või tema seadusliku esindaja kohta, teavitatakse surnust politseid.

## **§ 7. Arsti kohustused surmajuhtumi korral**

- (1) Arst, saanud teate surmajuhtumi kohta, peab viivitamata tegema surnu välisvaatluse surma tuvastamiseks ja selle põhjuse väljaselgitamiseks.
- (2) Kui surma põhjust ei ole võimalik tuvastada surnu välisvaatluse tulemusena või informatsiooni põhjal tema viimase haiguse ja ravi kohta, suunab arst surnukeha käesoleva seaduse §-s 14 sätestatud alustel ja korras patoanatomilisele lahangule.
- (3) Kui surma fakti tuvastab kiirabi, teavitab kiirabibrigaadi pidaja tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel sätestatud korras surnu perearsti, kes otsustab patoloogilise lahangu tegemise.

## **§ 8. Arstlik surmateatis**

- (1) Pärast surma põhjuse tuvastamist väljastab surma põhjuse tuvastanud arst, välja arvatud kiirabibrigaadi juht, surnu omastele või tema seaduslikule esindajale ja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele või omasteta surnu puhul elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele arstliku surmateatise.

(2) Ebaselge surmapõhjuse korral teeb surma põhjust tuvastav arst tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti märke selle kohta, kas surnukeha on saadetud patoanatomilisele lahangule või surma põhjuse tuvastamiseks on teavitatud uurimisasutust või prokuratuuri. Pärast surma põhjuse tuvastamist väljastab surma põhjust tuvastav arst, kohtuarst või patoloog surnu omastele või tema seaduslikule esindajale ja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele või omasteta surnu puhul elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele arstliku surmateatise.

(3) Patoanatomilise lahangu ärajätmisel väljastab surma põhjuse tuvastanud arst surnu omastele või tema seaduslikule esindajale ja elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele või omasteta surnu puhul elukohajärgsele kohalikule omavalitsusele arstliku surmateatise. Isiku tervishoiuteenuse osutamist tõendavasse dokumenti kantakse põhjendus patoanatomilise lahangu ärajätmise kohta ning surma põhjus.

(4) Arstliku surmateatise vormi ja täitmise korra kehtestab sotsiaalminister.

### **§ 9. Uurimisasutuse ja prokuratuuri tegevus surma põhjuse tuvastamisel**

(1) Surmajuhtumi kuriteo tunnuste sedastamisel alustab uurimisasutus või prokuratuur kriminaalmenetlust ja määrab kohtuarstliku ekspertiisi. Muude välispõhjustest tingitud surmajuhtumite või nende kahtluse korral saadab uurimisasutus või prokuratuur surnukeha kohtuarstlikule lahangule.

(2) Uurimisasutus või prokuratuur abistab tervishoiuteenuse osutajaid surnu isikuandmete tuvastamisel, surnu omaste või tema seadusliku esindaja leidmisel ning isiku surmast teavitamisel.

## **3. peatükk PATOANATOMILINE LAHANG SURMA PÕHJUSE TUVASTAMISEKS**

### **§ 10. Patoanatomiline lahang**

(1) Patoanatomiline lahang on surma põhjuse tuvastamine patoloogi poolt surnu kehaõnte avamise, siseelundite eemaldamise ja nende mikroskoopilise ja makroskoopilise kirjeldamise ning analüüsi kaudu.

(2) Patoanatomiline lahang tehakse ebaselge surma põhjuse väljaselgitamiseks või haigusest põhjustatud surma korral haiguse ja selle kulu hindamiseks või juhul, kui see on vajalik üldise tervishoiu ja ravikvaliteedi seisukohalt.

(3) Patoanatomiline lahang ja kõik sellega kaasnevad toimingud peavad olema tehtud kooskõlas arstieetika nõuetega ega tohi riivata surnukeha väärikust.

### **§ 11. Patoanatomilise lahangu tegemise alus**

Patoanatomilise lahangu tegemise aluseks on arsti saatekiri, millele lisatakse väljavõte surnu terviseseisundit kajastavast dokumendist.

### **§ 12. Patoanatomilise lahangu korraldamine**

(1) Patoanatomilist lahangut korraldatakse haiglas, millel on tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel väljastatud kehtiv tegevusluba.

(2) Patoanatomilist lahangut võib teha ainult patoloog.

(3) Muud isikud võivad viibida patoanatomilise lahangu juures õppetöö eesmärgil, kui puuduvad andmed selle kohta, et surnud isik oleks eluajal olnud selle vastu.

### **§ 13. Patoanatomilise lahangu tegemise otsustamine**

(1) Haiglas surnud isiku patoanatomilise lahangu tegemise otsustab surnu raviarst või valvearst.

(2) Haiglasse toodud surnu patoanatomilise lahangu tegemise otsustab valvearst.

(3) Väljaspool haiglat surnud isiku patoanatomilise lahangu tegemise otsustab isiku surma põhjust tuvastav arst.

#### **§ 14. Patoanatomilise lahangu tegemise alused ja kord**

(1) Patoanatomiline lahangu tehakse ebaselge surma põhjuse väljaselgitamiseks või haigusest põhjustatud surma korral haiguse ja selle kulu hindamiseks või juhul, kui see on vajalik üldise tervishoiu ja ravikvaliteedi seisukohalt, kui surma põhjus ei selgu surnu välisvaatluse tulemusena ja informatsiooni põhjal, mis on arstil surnu viimase haiguse ja ravi kohta, ning puudub alus kohtuarstlikuks lahanguks või kohtuarstlikuks ekspertiisiks kriminaalmenetluses.

(2) Patoanatomilise lahangu tegemine on kohustuslik järgmistel juhtudel:

- 1) ebaselge surmajuhtumi korral, kui puudub alus oletada, et isiku surm on saanud kuriteo tagajärjel või välispõhjustest tingitud asjaoludel;
- 2) haiguse ebaselge elupuhuse diagnoosi puhul;
- 3) kui haiglaravil viibiv isik suri haiglas esimesel ööpäeval ja arstil puuduvad andmed surma põhjuse kohta;
- 4) kui surm on saanud diagnostiliste või ravivõtete tagajärjel;
- 5) ägeda nakkushaiguse või selle kahtluse korral;
- 6) raseda või sünnitaja haigusest põhjustatud surma korral;
- 7) kuni üheaastase lapse surma korral, kui puudub alus oletada, et surm on saanud kuriteo tagajärjel või välispõhjustest tingitud asjaoludel;
- 8) vastsündinu alates sünnikaalust 500 grammi või alates 22. rasedusnädalast sündinud elutunnustega loote (südamelöögid, hingamine ja loote liigutused) surma korral;
- 9) surnult sündinute puhul alates sünnikaalust 500 grammi.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 8 ja 9 nimetatud juhtudel tuleb surnukeha lahangule saata koos platsentaga. (õ) 26.01.2010 14:25

(4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–9 nimetatud juhtudele tuleb patoanatomiline lahangu teha surnu omaste või tema seadusliku esindaja kirjalikul nõudel. (õ) 26.01.2010 14:25

(5) Patoanatomilist lahangu ei viida surma põhjuse tuvastamiseks läbi, kui surnul esines elupuhusel krooniline haigus, mis on dokumenteeritud tema tervishoiuteenuse osutamist tõendavates dokumentides ning mis ägenemise või tüsistuse tõttu põhjustas tema surma.

#### **§ 15. Nõusolek patoanatomilise lahangu tegemiseks**

(1) Patoanatomilise lahangu tegemiseks muudel kui käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 toodud juhtudel tuleb saada surnu omaste või tema seadusliku esindaja kirjalik nõusolek.

(2) Patoanatomilise lahangu tegemiseks kirjaliku nõusoleku andnud isik võib selle kuni patoanatomilise lahangu alustamiseni tagasi võtta.

#### **§ 16. Patoanatomilise lahangu tegemise katkestamine**

Kui patoanatomilise lahangu käigus tekib kahtlus, et isiku surm on saanud kuriteo tagajärjel või välispõhjustest tingitud asjaoludel, katkestatakse patoanatomilise lahangu tegemine ja sellest teavitatakse viivitamata uurimisasutust või prokuratuuri.

#### **§ 17. Patoanatomilise lahangu materjalide ja tulemuste säilitamine ning dokumenteerimine**

Patoanatomilise lahangu materjalide ja tulemuste säilitamisele ning patoanatomilise lahangu kohta peetavatele dokumentidele rakendatakse tervishoiuteenuste korraldamise seaduse alusel kehtestatud korda.

#### **§ 18. Patoanatomilise lahangu tulemustest teavitamine**

(1) Patoanatomilise lahangu protokoll väljastatakse surnu patoanatomilise lahangule suunanud arstile ja perearstile.

(2) Surnu omastel või tema seaduslikul esindajal on õigus tutvuda lahangu protokolliga ning saada sellest oma kulul ärakirju.

## **4. peatükk**

# **KOHTUARSTLIK EKSPERTIIS JA KOHTUARSTLIK LAHANG SURMA PÕHJUSE TUVASTAMISEKS**

#### **§ 19. Kohtuarstlik ekspertiis**

(1) Kohtuarstlik ekspertiis on isiku surma põhjuse tuvastamine kohtuarstliku lahangu ja täiendavate uuringute teel, mille teeb kohtuarstlik ekspert kohtuekspertiisiseaduses sätestatud korras.

(2) Kohtuarstlik ekspertiis surma põhjuse tuvastamiseks tehakse kriminaalmenetluse seadustikuga sätestatud korras, kui on alust oletada, et isiku surm on saanud kuriteo tagajärjel.

(3) Muud isikud võivad viibida kohtuarstliku ekspertiisi juures õppetöö eesmärgil, kui puuduvad andmed selle kohta, et surnud isik oleks eluajal olnud selle vastu.

#### **§ 20. Kohtuarstliku ekspertiisi tegemise alus**

Kohtuarstliku ekspertiisi tegemise aluseks on menetleja määrus, mis koostatakse juhul, kui surnul ilmnevad kuriteo tunnused või tekib kuriteo kahtlus.

#### **§ 21. Kohtuarstlik lahang**

(1) Kohtuarstlik lahang on isiku surma põhjuse tuvastamine lahangu teel, mille teeb kohtuarstlik ekspert riiklikus ekspertiisiasutuses.

(2) Kohtuarstlik lahang surma põhjuse tuvastamiseks tehakse kas välispõhjustest tingitud surmajuhtumi või selle kahtluse korral või kui surnut ei ole võimalik kindlaks teha või kui on tegemist hiliste surmajärgsete muutustega.

(3) Muud isikud võivad viibida kohtuarstliku lahangu juures õppetöö eesmärgil, kui puuduvad andmed selle kohta, et surnud isik oleks eluajal olnud selle vastu.

#### **§ 22. Kohtuarstliku lahangu alus**

(1) Kohtuarstliku lahangu tegemise aluseks on uurimisasutuse või prokuratuuri saatekiri, millele lisatakse surnu leidmiskoha asjaolude kirjeldus.

(2) [Kohtuarstliku lahangu saatekirja vormi kehtestab siseminister](#) .

#### **§ 23. Kohtuarstliku lahangu tegemise katkestamine**

Kui kohtuarstliku lahangu käigus tekib kahtlus, et isiku surm on saanud kuriteo tagajärjel, katkestatakse kohtuarstliku lahangu tegemine ja sellest teavitatakse viivitamata uurimisasutust või prokuratuuri.

## **5. peatükk SURNUKEHA NING KUDEDE KASUTAMINE ÕPPE- JA TEADUSTÖÖS**

#### **§ 24. Surnukeha üleandmine õppe- ja teadustööks**

(1) Surnukeha võib üle anda õppe- ja teadustööks, kui:

- 1) isiku surm on tuvastatud käesolevas seaduses sätestatud korras,
- 2) surnu oli Eesti kodanik või ta viibis Eestis alalise elamisloa alusel,
- 3) surnud isik avaldas eluajal tahet loovutada surmajärgselt oma keha õppe- ja teadustööks või puuduvad andmed selle kohta, et ta oleks olnud selle vastu ning
- 4) sellega ei takistata surnu kohtuarstlikku lahangu või kohtuarstlikku ekspertiisi.

(2) Kui puuduvad andmed surnud isiku eluajal väljendatud arvamuse kohta, selgitatakse surnud isiku eluaegne tahe välja surnu omaste kaudu.

(3) Teised isikud ei või keelata surnukeha üleandmist õppe- ja teadustööks, kui surnu on seda eluajal soovinud ja oma tahet väljendanud.

#### **§ 25. Surnukeha, elundite ja kudede üleandmine Tartu Ülikoolile**

Surnukeha, elundeid ja kudesid võib tervishoiutöötajate erialaseks koolitamiseks ja arstiteaduslike uuringute tegemiseks üle anda Tartu Ülikoolile.

#### **§ 26. Surnukeha õppe- ja teadustööks üleandmise tingimused**

(1) Surnukeha võib õppe- ja teadustööks üle anda Tartu Ülikoolile vabatahtlike annetuste kaudu surnu omastelt või eestkosteasutuselt, kellel on piiratud teovõimega isikute seaduslike esindajatena õigus annetada õppetstarbeliseks kasutamiseks pärijateta isikute surnukehi, kui isik eluajal otseselt ei keeldunud oma surnukeha üleandmisest õppetstarbeliseks kasutamiseks.

(2) Surnukeha annetamise eest tasu ei maksta.

(3) Anatoomilise õppematerjali hankimise, hoidmise ja kasutamise tingimused ja korra kehtestab sotsiaalminister .

#### **§ 27. Elundite ning kudede õppe- ja teadustöökasutamise tingimused**

(1) Isikuandmeteta säilitatud patoanatoomilise lahangu, uuringu, kohtuarstliku lahangu või ekspertiisi käigus eemaldatud elundeid ja koelist materjali võib kasutada õppe- ja teadustöös ilma surnu omaste või tema seadusliku esindaja nõusolekuta.

(2) Isikuandmetega säilitatud patoanatoomilise lahangu, uuringu, kohtuarstliku lahangu või ekspertiisi käigus eemaldatud elundeid ja koelist materjali võib kasutada õppe- ja teadustöös ainult surnu omaste või tema seadusliku esindaja nõusolekul.

## **6. peatükk FINANTSEERIMINE**

#### **§ 28. Patoanatoomilise lahangu kulud**

(1) Patoanatoomilise lahangu kulud katab Eesti Haigekassa ravikindlustuse seaduse (RT I 2002, 62, 377; 2003, 20, 116; 88, 591; 2004, 37, 253; 49, 342; 56, 400; 75, 520; 89, 604 ja 614) alusel kehtestatud korras.

(2) Patoanatoomilise lahangu kulud, mis on tehtud käesoleva seaduse § 14 lõikes 4 sätestatud juhul, katab patoanatoomilist lahangut taotlenud isik ravikindlustuse seaduse alusel kehtestatud korras nimetatud piirhinna määras.

(3) Kui käesoleva seaduse § 14 lõikes 4 nimetatud isikute taotletud juhul tuvastatakse esialgsest surma põhjusest, mis on dokumenteeritud isiku tervishoiuteenuse osutamist tõendavates dokumentides, muu surma põhjus, katab patoanatoomilise lahangu kulud Eesti Haigekassa ravikindlustuse seaduse alusel kehtestatud korras.

(4) Kui patoanatoomilise lahangu käigus tuvastatakse, et isiku surm on saanud kuriteo tagajärjel ning lahangu viiakse lõpuni kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras, kaetakse patoanatoomilise lahangu kulud nagu kohtuarstliku ekspertiisi kulud. Kuni patoanatoomilise lahangu katkestamiseni tehtud lahangu kulud katab Eesti Haigekassa ravikindlustuse seaduse alusel kehtestatud korras.

#### **§ 29. Kohtuarstliku ekspertiisi ja kohtuarstliku lahangu kulud**

(1) Kohtuarstliku ekspertiisi ja kohtuarstliku lahangu kulud kaetakse riigieelarvest Justiitsministeeriumi kaudu.

(2) Kui kohtuarstliku ekspertiisi või kohtuarstliku lahangu käigus tuvastatakse, et isiku surm on saanud haiguse tagajärjel, katab lahangu kulud Eesti Haigekassa ravikindlustuse seaduse alusel kehtestatud korras.

#### **§ 30. Surnu vedamise kulud**

(1) Surnu vedamisega seotud kulud, mis ei ole reguleeritud käesoleva seaduse alusel, katavad surnu omaksed või teised vedamise tellinud isikud.

(2) Kui surnu veetakse patoanatoomilisele lahangule käesoleva seaduse § 14 lõikes 2 toodud juhul arsti saatekirja alusel, katab surnu vedamisega seotud kulud Eesti Haigekassa ravikindlustuse seaduse alusel kehtestatud korras.

(3) Omasteta või avalikus kohas leitud surnu, kelle surm ei ole tingitud välispõhjustest, vedamise oma haldusterritooriumil korraldab kohalik omavalitsus ja vedamise kulud kaetakse kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud omasteta või avalikus kohas leitud surnu elukoht rahvastikuregistri järgi on teises kohaliku omavalitsuse üksuses, siis surnu vedamist korraldanud kohaliku omavalitsuse üksus esitab vedamise kulude arve surnu elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele tasumiseks.

(5) Kui omasteta või avalikus kohas leitud surnu kohta puudub rahvastikuregistris elukoha aadress, siis surnu vedamise kulud hüvitatakse kohalikele omavalitsusele riigieelarvest siseministri poolt kehtestatud korras.

(6) Surnu kohtuekspertiisi või kohtuarstlikule lahangule vedamise korraldab politsei ja selleks vajaminevad vahendid nähakse ette Siseministeeriumi eelarves.

(7) Liiklusõnnetuse sündmuskohal toimub surnu vedamine liiklusseaduses (RT I 2001, 3, 6; 2002, 92, 531; 90, 521; 105, 613; 110, 654 ja 655; 2003, 26, 156; 32, õiend; 78, 522; 2004, 30, 208; 46, 329) kehtestatud korras.

### § 31. Surnukeha ning elundite ja kudede õppe- ja teadustöös kasutamise seotud kulud

Surnukeha ning elundite ja kudede õppe- ja teadustöös kasutamise seotud kulud kaetakse Tartu Ülikooli eelarvest.

## 7. peatükk SURMA PÕHJUSTE KOHTA ANDMETE KOGUMINE

### § 32. Surma põhjuste kohta andmete kogumine ja esitamine

(1) Surma põhjusi käsitlevaid andmeid kogub ja töötleb Sotsiaalministeerium riikliku sotsiaalpoliitika väljatöötamiseks, rahvastiku koostise ja tervise seisundi hindamiseks, sotsiaal- ja tervise valdkonna ennetustegevuste planeerimiseks andmekogude seaduses (RT I 1997, 28, 423; 1998, 36/37, 552; 1999, 10, 155; 2000, 50, 317; 57, 373; 92, 597; 2001, 7, 17; 17, 77; 2002, 61, 375; 63, 387; 2003, 18, 107; 26, 158; 2004, 30, 204) ettenähtud korras.

(2) Kohustus esitada Sotsiaalministeeriumile surma põhjusi käsitlevaid andmeid on:

1) käesolevas seaduses sätestatud korras surma põhjuse tuvastanud tervishoiuteenuse osutajal ja riiklikul ekspertiisiasutusel;  
2) väljaspool Eestit surnud Eesti kodaniku või Eestis alalist elamisluba omanud isiku surmast Välisministeeriumil, kui Välisministeeriumi on sellest konsulaarsuhete Viini konventsiooni alusel teavitatud.

(3) Surma põhjusi käsitlevate andmete kogumiseks ja töötlemiseks asutab Vabariigi Valitsus surma põhjuste riikliku registri (edaspidi *surma põhjuste register*).

(4) Surma põhjuste registrisse kogutakse järgmisi andmeid:

- 1) surnu isikuandmed;
- 2) surnu terviseandmed, sealhulgas alla üheaastase lapse ema terviseandmed;
- 3) surma aeg;
- 4) surma põhjus;
- 5) välispõhjustest tingitud surma asjaolud;
- 6) surma põhjuse kohta andmete esitaja andmed;
- 7) arhiveerimistunnused.

(5) Surma põhjuste registri vastutav töötleja on Sotsiaalministeerium.

(6) Surma põhjuste registri volitatud töötleja kinnitab Vabariigi Valitsus või tema määratud pädev minister.

(7) Volitatud töötlejal on õigus teha registrisse kantavate andmete saamiseks ristkasutuse korras päringuid ja saada andmeid ärreregistrist, rahvastikuregistrist, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrist, riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste riiklikust registrist ja kohtulahendite registrist.

## 8. peatükk RIIKLIK JÄRELEVALVE

### § 33. Riikliku järelevalve teostaja

Tervishoiuteenuse osutajale käesoleva seadusega pandud kohustuste täitmise üle teostab riiklikku järelevalvet (edaspidi *järelevalvet*) maavanem ja Tervishoiuameti selleks volitatud ametnik.

### § 34. Järelevalve teostaja pädevus

Käesolevas seaduses kehtestatud nõuete järgimise üle teostab järelevalvet:

- 1) maavanem, kontrollides perearstide poolt isiku surma fakti ja surma põhjuse tuvastamise nõuetest kinnipidamist ning arstliku surmateatise väljaandmise tingimustest kinnipidamise ning surnu omaste, tema seadusliku esindaja, kohaliku omavalitsuse, Välisministeeriumi, uurimisasutuse või prokuratuuri teavitamise kohustuse täitmist;
- 2) Tervishoiuamet, kontrollides tervishoiuteenuse osutajate poolt arstliku surmateatise väljaandmise tingimustest kinnipidamist ning surnu omaste, tema seadusliku esindaja, kohaliku omavalitsuse, Välisministeeriumi, uurimisasutuse või prokuratuuri teavitamise suhtes kehtivate erinõuete järgimist vastavalt tervishoiuteenuste korraldamise seadusele.

### **§ 35. Järelevalvet teostavate ametiisikute õigused**

Järelevalve teostajal on õigus oma pädevuse piires:

- 1) kontrollida käesoleva seaduse täitmist takistamatult ja ette teatamata;
- 2) siseneda kontrollimiseks takistamatult tervishoiuteenuse osutaja valdusse selle esindaja juuresolekul;
- 3) nõuda asjakohaseid seletusi ja dokumente, saada dokumendi väljavõtet või koopiat igast talle esitatud asjakohasest dokumendist, kontrollida saadud teavet kohapeal, kasutada asjaolude jäädvustamiseks avalikult tehnikavahendeid, koostada asjaolude fikseerimiseks akt;
- 4) nõuda õigusrikkumise lõpetamist, esialgse olukorra taastamist või edasiseks õiguspäraseks käitumiseks vajalike toimingute tegemist.

### **§ 36. Järelevalvet teostava ametiisiku ettekirjutus**

(1) Järelevalvet teostav ametiisik võib käesoleva seaduse § 35 punktis 4 sätestatud nõude vormistada ettekirjutusena, kus on järgmised andmed:

- 1) ettekirjutuse koostaja nimi ja ametikoht ning järelevalvet teostava asutuse nimetus ja aadress;
- 2) ettekirjutuse tegemise kuupäev ja koht;
- 3) ettekirjutuse saaja nimi või nimetus ja elu- või asukoht;
- 4) ettekirjutuse tegemise aluseks olevad asjaolud või viide dokumendile, kus need on kajastatud;
- 5) ettekirjutuse õiguslik alus;
- 6) ettekirjutuse resolutsioon, milles nimetatakse ettekirjutuse saaja kohustused ja nende täitmise tähtaeg;
- 7) viide võimalusele kohaldada ettekirjutusega pandud kohustuse täitmata jätmise korral sunniraha;
- 8) ettekirjutuse vaidlustamise kord ja tähtaeg;
- 9) ettekirjutuse koostaja allkiri.

(2) Ettekirjutus koostatakse kahes eksemplaris, millest üks jääb ettekirjutuse koostajale ja teine ettekirjutuse saajale.

(3) Kui ettekirjutusest on vaja teavitada kolmandat isikut, toimetatakse talle posti teel või elektrooniliselt kätte ettekirjutuse koostaja kinnitatud ettekirjutuse ärakiri.

### **§ 37. Sunniraha**

(1) Kui ettekirjutuse saaja jätab ettekirjutuse selles esitatud tähtajaks täitmata, on järelevalvet teostaval ametiisikul õigus sunnivahendina kohaldada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras.

(2) Sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

### **§ 38. Ettekirjutuse vaidlustamine**

(1) Kui ettekirjutuse saaja ei nõustu järelevalvet teostava ametiisiku ettekirjutusega, on tal õigus esitada järelevalvet teostava asutuse juhile kirjalik vaie 10 tööpäeva jooksul alates päevast, mil ta on vaidlustatavast ettekirjutusest teada saanud või oleks pidanud teada saama.

(2) Järelevalvet teostava asutuse juht vaatab vaide läbi ja teeb otsuse 10 tööpäeva jooksul vaide esitamise päevast alates. Vaide läbivaatamisest ei või osa võtta ametnik, kelle ettekirjutuse peale on vaie esitatud.

(3) Vaide esitamine ei vabasta kohustusest täita ettekirjutus. Järelevalvet teostava asutuse juht võib kaevatava ettekirjutuse täitmise kuni vaideotsuse tegemiseni peatada, kui ilmnevad haldusmenetluse seaduses nimetatud asjaolud.

(4) Isikul, kelle vaie jääb vaidemenetluses rahuldumata või kelle õigusi on vaidemenetluses rikutud, on õigus pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus (RT I 1999, 31, 425; 33, õiend; 40, õiend; 96, 846; 2000, 51, 321; 2001, 53, 313; 58, 355; 2002, 29, 174; 50, 313; 53, 336; 62, 376; 2003, 13, 67; 23, 140; 2004, 46, 329; 56, 403; 2005, 15, 85) sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse.

## **9. peatükk SEADUSE RAKENDAMINE**

### **§ 39. Surma põhjusi käsitlevate andmete üleandmine Sotsiaalministeeriumile**

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist Statistikaameti poolt kogutud surma põhjusi käsitlevad andmed antakse üle Sotsiaalministeeriumile 2007. aasta 1. jaanuariks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete üleandmisel ei kohaldata riikliku statistika seaduse (RT I 1997, 51, 822; 2000, 47, 289; 2002, 63, 387; 2004, 30, 204) §-s 9 sätestatud andmete edastamisele ja avaldamisele kehtestatud nõudeid.



#### **§ 40. Elundite ja kudede siirdamise seaduse muutmine**

Elundite ja kudede siirdamise seaduses (RT I 2002, 21, 118; 53, 336; 63, 387; 110, 660) tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 12 täiendatakse lõikega 1<sup>1</sup> järgmises sõnastuses: «(1<sup>1</sup>) Isiku surma ei või tuvastada arst, kes osaleb otseselt elundite või kudede eemaldamises sellelt surnud isikult või järgnevates siirdamisprotseduurides või kellel on kohustusi elundite või kudede võimalike retsipientide eest hoolitsemisel.»;
- 2) paragrahvi 12 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: «(2) Surma tuvastamine toimub vastavalt surma põhjuse tuvastamise seadusele (RT I 2005, 24, 179)».

#### **§ 41. Rahvastikuregistri seaduse muutmine**

Rahvastikuregistri seaduse (RT I 2000, 50, 317; 2001, 31, 173; 2002, 41, 254; 53, 336; 57, 355; 61, 375; 102, 599; 2003, 4, 22; 2004, 22, 148; 30, 208; 2005, 1, 1) § 26 lõike 1 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 6) arstlik surmateatis;».

#### **§ 42. Rahvatervise seaduse muutmine**

Rahvatervise seaduse (RT I 1995, 57, 978; 1996, 3, 56; 49, 953; 1997, 37/38, 569; 1999, 30, 415; 88, 804; 2001, 23, 128; 2002, 32, 187; 53, 336; 61, 375; 63, 387; 90, 521; 2003, 26, 156 ja 160; 2004, 45, 315; 75, 520; 87, 593) § 8 lõike 3 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks.

#### **§ 43. Seaduse jõustumine**

- (1) Käesolev seadus jõustub 2006. aasta 1. jaanuaril.
- (2) Käesoleva seaduse § 32 jõustub 2007. aasta 1. jaanuaril.

**Riigikogu esimees Ene ERGMA**

Õiend

Lugeda RTI 2005, 24, 179 avaldatud surma tuvastamise seaduse § 14 lõiked 3 ja 4 õigeaks järgmises sõnastuses:  
„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 8 ja 9 nimetatud juhtudel tuleb surnukeha lahangule saata koos platsentaga.

(4) Lisaks käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1–9 nimetatud juhtudele tuleb patoanatomiline lahang teha surnu omaste või tema seadusliku esindaja kirjalikul nõudel.“

Alus: "Riigi Teataja seaduse" § 17 lõige 3<sup>1</sup> punkt 2 ja Riigikogu sotsiaalkomisjoni 11.12.2009. a taotlus nr 2.9-3/2343.